

Хроника Currents Actualité

24th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists 2018, Barcelona, Spain

24. godišnji skup Evropske asocijacije arheologa 2018, Barselona, Španija.

Dvadeset četvrti godišnji skup Evropske asocijacije arheologa (EAA) održan je 2018. godine u Barseloni. Tokom četiri dana, prezentovano je 3.078 radova podeljenih u 259 sesija koje su odgovarale na šest zadatih tema, što ovaj skup čini najposećenijim od osnivanja asocijacije 1994. godine. Obim skupa ogleda se ne samo u broju učesnika i činjenici da već godinama unazad istupa iz geografskih okvira Evrope, već i po raznovrsnosti tema o kojima se diskutovalo. Moto skupa *Reflecting Futures* odlikava težnju organizatora da ukažu na neophodnost promišljanja značenja prošlosti u sadašnjosti, kao i njenog značaja za planiranje budućnosti i načina bavljenja arheologijom i kulturnim nasleđem. Budući da je 2018. godina proglašena *Evropskom godinom kulturnog nasleđa*, jedna od šest osnovnih tema skupa bila je: *Archaeology and the European Year of Cultural Heritage*. U okviru ove teme organizovane su sesije na kojima se govorilo o poziciji arheologije u odnosu na ciljeve postavljene obeležavanjem Evropske godine kulturnog nasleđa, poput ohrabriranja inkluzivnog i održivog pristupa kulturnom nasleđu, promovisanja participatornih modela upravljanja, isticanja doprinosa kulturnog nasleđa lokalnim

zajednicama i podsticanja prezentovanja nasleđa u oblicima koji ga čine šire dostupnim, uključujući i digitalne tehnologije. Među organizovanim sesijama je i „The Interpretation and Presentation of Archaeological and Cultural Heritage Sites: New Trends and Transnational Perspectives“, koja se bavila novim trendovima u interpretaciji i prezentovanju arheoloških nalazišta, zatim sesija „Archaeological Uncertainty; A Journey through the Ruins of a Discipline“, na kojoj se diskutovalo o problemima sa kojima se susreću arheolozi dok pokušavaju da pomire očekivanja o načinu bavljenja arheologijom koja su sticali tokom obrazovanja i savremene tendencije prema kojima se bavljenje arheologijom okreće refleksivnosti i potrebama savremenih kulturnih konteksta u kojima se praktikuje. Radovi prezentovani u okviru ove sesije bave se između ostalog mentalim zdravljem arheologa („Dealing with Uncertainty: Improving Mental Health and Wellbeing in an Archaeological Workplace, Inclusion in the Anxiety Bubble: How do we Access Accessible Archaeology?“), ali i iznalaženjem mesta koje arheolozi zauzimaju u studijama kulturnog nasleđa („Putting the Me back into Archaeological Heritage Management, Archaeologists and the Heritage Community“), kao i konkretnim primerima izazova sa kojima se arheologija susreće u različitim delovima sveta („Raging against the Machine; Archaeology, Metal Detecting, and Legislation in North Ame-

rica“, „Harnessing the Subversive Power of Archaeology: The Vision and Practices of Pattanam (Muziris) Excavation Project, India“ i „Discrepancy between the Ideal and the Reality – Finnish Perspective to Archaeology in Transition“).

Kulturnim nasleđem bavile su i sesije organizovane pod temom *Archaeology and the Future of Cities and Urban Landscapes*, koja polazi od činjenice da 72,5% stanovnika Evrope danas živi u gradovima, te da budućnost arheologije u urbanim sredinama zavisi od njene sposobnosti da doprinese održivom razvoju lokalnih zajednica, ali i da se predstavi kao društveno relevantna disciplina. Tokom 24. EAA skupa, prvi put je jedna od tema posvećena isključivo izazovima rada u muzejima i sa arheološkim zbirnkama, pod nazivom *Museums and Challenges of Archaeological Outreach in the 21st Century*. Tema je za cilj imala utvrđivanje stanja muzeja i muzejskih zbirki širom Evrope i sveta, kao i identifikovanje problema sa kojima se arheolozi koji rade u muzejima susreću. U okviru ove teme, posebno zanimljiva je sesija „There is More than Meets the Eye: Unveiling the Histories of Archaeological Collections“ u okviru koje su prezentovane biografije raznovrsnih arheoloških kolekcija, pružajući time uvid u istoriju discipline u različitim društvenim kontekstima.

Ostale teme skupa bile su *Theories and Methods in Archaeology*, *Mediterranean Seascapes* i *The Archaeology of Material Culture, Bodies and Landscapes*. Tema *Theories and Methods in Archaeology* može se, sa donekle izmenjenima naslovom, smatrati neizostavnom temom skupa, budući da poziva na diskusiju o pitanjima vezanim za arheološku epistemologiju i metodologiju, poput sesija „Archaeological Investigation in Synthetic Worlds: Practical Applications of Theory

and Method“ i „Archaeology and Anarchistic Thought – Theoretical Stands and Direct Action“. Takođe, naslanjajući se na moto skupa, ova tema poziva i na debatu o tome na koji načine se savremene društvene prilike odražavaju na arheološku misao i praksu, poput sesije „Rethinking Time in (Contemporary) Archaeological Context“. Budući da je tokom poslednje decenije primena digitalnih tehnologija, kao i bioloških i fizičko-hemijskih analiza u arheološkim istraživanjima u konstantnom porastu, jedan od ciljeva ove teme bio je i da pozove na kritičku evaluaciju ovakvih praksi i načina na koji se podaci dobijeni putem ovih metoda integrišu u arheološku interpretaciju. Među sesijama koje su se ovakvim pitanjima bavile svakako treba izdvojiti „Controls and Uncertainties in Creating Sr Isotope Biosphere Maps for Migration Studies, The ‘Geospatial Turn’: Critical Approaches to Geospatial Technologies in Archaeological Research“, „What We are Learning from Experimental Archaeology?“ i „Bioarchaeological Approaches towards Understanding Diet and Subsistence, and their Role in the Formation of Early Societies“.

U okviru teme *Mediterranean Seascapes* organizovane su sesije na kojima je ispitivana uloga Sredozemlja kao istorijske veze između različitih društava koja su njegove obale i zaleđe naseljavala od praistorije do savremenog doba, a s posebnim osvrtom na migracije, kolonizaciju, mobilnost i pluralizam društvenih identiteta, što su sve goruća društvena pitanja savremenih društava na obalama Sredozemlja. Međutim, premda su sesije koje su organizovane obuhvatale širok hronološki okvir, od paleolita do srednjeg veka, stiče se utisak da je tema ostala nedorečena, budući da raznolika prošlost Sredozemlja nije ni u jednoj sesiji dovedena u vezu sa savremenim dešavanjima, niti je

bilo pokušaja da se studije prošlosti ponude kao izvor iz koga se mogu izvući pouke. I mada naslovi sesija poput „Communication Uneven: Acceptance of and Resistance to Foreign Influences in the Connected Ancient Mediterranean“ i „Mediterranean Islands out of the Stream: Comparing Islands across Time“ upućuju na postojanje i mogućnost praćenja dugoročnih procesa na Sredozemlju, čini se da je veza prošlosti Sredozemlja sa savremenim dobom ostavljena za neki naredni skup.

Tema *The Archaeology of Material Culture, Bodies and Landscapes* je, prema rečima organizatora, namenjena arheologizima za koje je suština bavljenja arheologijom još uvek u društvenoj interpretaciji materijalne kulture i arheološkog zapisa. Među sesijama koje su pod okriljem ove teme organizovane izdvojila bih „Magic in Prehistory“ koja za polaznu tačku ima pretpostavku da je ideja magija, široko definisana, korisna za razumevanje niza praksi i verovanja u praistoriji. U uvodnoj prezentaciji, organizatori sesije Kortni Nimura (Courtney Nimura) i Kris Gozden (Chris Gosden) ponudili su svoje viđenije magije kao fenomena uporedivog sa savremenim konceptima religije i nauke, budući da magijske prakse zasnivaju na razumevanju sveta i odražavaju pokušaj uspostavljanja kontrole, ili bar uticaja, nad njime. Cilj ovakvog pristupa jeste prevazilaženje interpretativnih problema koje sa sobom nosi pojava čestog, premda upitnog, identifikovanja ritualnih predmeta, praćena nedovoljno promišljenom idejom o upotrebi i značaju koje je tako kategorisani predmet u prošlosti imao. Radovi koji su u okviru ove sesije prezentovani oslikavaju i različita shvatanja o tome šta je magija i na koji način ona može biti identifikovana u arheološkom materijalu. Tako, na primer, rad Sesilije Dal Zovo (Cecilia Dal Zovo) „Magic, Liminal

Rituals, and Necrophobia in Prehistoric France: A Complex Approach“ pristupa posmrtnim praksama kao magiskim ritualima koji za cilj imaju onemogućavanje povratka mrtvih u svet živih, te su i grobni prilozi interpretirani u tom ključu, dok je u radu Tora MekVeija (Thor McVeigh) „Irish and British Passage Tombs: Divination and After-Death Communications“ grobna arhitektura interpretirana kao magijski prostor komunikacije sa mrtvima. Zanimljiv je i rad Danijele Hofman (Daniella Hoffmann) „The Magic of Small Things – ‘Structured Deposition’ in the Early Neolithic Linearbandkeramik“ u kome je isptana mogućnost da nalazi otpadnih jama raznovrsnog sadržaja, kojima je u prošlosti pridavano malo pažnje, zapravo ostaci magijskih praksi. Svakako vredan pomena je i rad „Magic and Material Agency in Bronze Age Britain“ u kome Džoana Bruk (Joanna Bruck) preispituje šta znači kada kažemo da je neki predmet magijski (ili ritualni) na primeru predmeta životnjskog porekla iz grobova bronzanog doba Britanije, za koje smatra da su imali ulogu da ljudima koji ih nose dodele moći životinja od kojih su potekli.

Za kraj, opšti utisak o ovom skupu jeste ponavljanje problema koji već godinama unazad prate skupove Evropske asocijacije arheologa, kao i većinu drugih skupova sličnih razmera. Veliki broj sesija koje se paralelno održavaju, a od kojih su mnogo bave sličnim temama, dovode učesnike u iskušenje da vreme izgube pokušavajući da stignu sa jedne sesije na drugu, što ostavlja neznatno malo prostora za neformalne diskusije i upoznavanje kolega iz različitih sredina, što bi zapravo trebalo da bude jedan od osnovnih ciljeva skupova. Čini se da je rešenje u pažljivom odabiru ograničenog broja sesija, a za sve propušteno tu je detaljna knjiga apstrakata.

Milena Gošić